

Želimir Đurišić, student Ekonomskog fakulteta

Proces ulaska Crne Gore u NATO

Kao student završne godine Ekonomskog fakulteta u Podgorici smatram da je studentsko tijelo slabo obaviješteno o NATO, njegovim operacijama kao i procesu ulaska Crne Gore u NATO. Svjedoci smo brojnih diskusija o beneficijama i lošim stranama penetracije Crne Gore u evroatlanske integracije, pa se ne dešava rijetko da čujemo ljude koji uopšte nisu informisani kako ističu svoj kritički sud. Nažalost, nijesu oni krivi zbog neadekvatne informisanosti, jednim dobrim dijelom krivo je podneblje Crne Gore koje je dozvolilo da se formira takozvana „naknadna pamet“ gdje se svako trudi da izgirava ekonomistu, političara i pravnika. Moj rad se neće samo odnositi na suvoparne činjenice i spekulacije kako će NATO imati uticaj na samu državu i njene građane, jer ruku na srce, ni ja nisam dovoljno informisan pa neću biti toliko arogantan i iznositi činjenice bez dobrog temelja, već ću se potruditi da se okrenem problemu neinformisanosti građana, kao i mene samog, i problemu promjene individue koja bi na nivou nacije uzrokovala promjenu o pitanju NATO.

Pažljivom čitaocu će biti jasno da kao budući fakultetsko-obrazovana osoba ne želim da spadam u kategoriju prethodno opisanih u uvodu i da se ističem u okolini nagađajući, i pri tom zauzimajući jako tvrdoglav stav, o problemima o kojima nisam dovoljno informisan kakav je problem evroatlanskih integracija Crne Gore. Svi možemo da pristupimo sajtu Vlade i pokupimo nekoliko osnovnih ideja ne bi li dobili ma nekakvu predstavu o NATO ali smatram da me ovaj talenat pristupu Internet stranici ne kvalifikuje za stručnjaka o ovom pitanju. Ima tu još mnogo stvari o kojima treba da se informišem ne bih li konačno istakao kritički sud o tome da li Crna Gora treba da priđe ovoj organizaciji ili ne.

U suštini, poenta moje priče je sljedeća: dok svi ne uspijemo da na način sličan ovome porazmislimo nećemo moći da se orijentišemo ka svijetu (čiji je NATO nesumnjivo veliki

dio) i okrenemo se ka promjenama. Promjena individue će dovesti do promjene na nacionalnom nivou. Sve ovo jako je ukorijenjeno u našim (pogrešnim) tradicionalnim shvatanjima da je sve što dolazi sa zapada automatski okarakterizovano kao loše, što, samim tim, bez imalo daljeg udubljanja u srž problema, treba odbaciti bez mnogo razmišljanja.

„NATO je loš. Crnoj Gori nije mjesto u NATO.” pričaće ljudi koji nisu sposobni da shvate koliko beneficija će njihova država dobiti od samog članstva. Uzmimo za primjer odbranu zemlje. Crna Gora je ukinula obavezni vojni rok, i zemlja sa 600.000 stanovnika očigledno mora imati neki vid zaštite. Taj vid zaštite može biti pružen od strane NATO, kako je jedan od uslova njegovog funkcionisanja upravo zaštita svih njegovih članica. Napad na jednu državu članicu se po članu 5 Vašingtonskog ugovora shvata kao napad na sve, što je tijesno povezano sa pravom na samoodbranu definisanu Poveljom UN. Takođe, na nedavno održanom Samitu balkanskih lidera u Njujorku, istaknuto je da zbog budućih generacija važnost unaprijeđivanja mira, slobode, demokratije i razvoja država u cjelokupnom balkanskom regionu od izuzetnog je značaja, a jedan od puteva ka tome jeste pridruživanje NATO.

„NATO osim sigurnosnih i odbrablenih ima i puno drugih funkcija. Zato želim da sve države na Balkanu budu članice NATO”, rekao je predsjednik Republike Turske Gül na Samitu, nastavljajući da je „Turska jedna od starijih članica NATO i podržaće svaku državu na Balkanu koja želi da bude članica ovog saveza”. Ovo su samo neki od primjera o dobitku Crne Gore ukoliko se pridruži NATO organizaciji, čime se mora pobiti gore opisana, negativna nastrojenost građana po ovom pitanju.

Pogledajmo i drugu stranu. Opšte je poznato da NATO zemlje imaju propise o zaštiti životne sredine i ekologiji a Crna Gora je, kao ekološka država, prošle godine bila na sedmoj poziciji top 10 neistraženih turističkih destinacija na svijetu. Odmah nakon nas je bila Ibica, a nakon nje i Hemptoni u Americi! Ovo je ogroman tursitički potencijal koji se ne koristi onoliko koliko mi mislimo. Očigledno je da nam nešto nedostaje. Kao mladoj zemlji neophodno nam je usmjerenje. Neophodna nam je zaštita zemlje i u svijesti potrošača/turista koji nas posjećuju. Ukratko rečeno, neophodne su nam promjene!

Promjene koje nesumnjivo dolaze sa učlanjenjem u NATO. Nešto što „naknadna pamet“ koristi kao kontraargument jeste to da Crna Gora učlanjenjem u NATO gubi svoju „vladavinu“ i podređuje se većim silama. Međutim, članom 2 Ugovora je lijepo definisano: „Sve odluke NATO se donose zajednički, na bazi konsenzusa svih 28 zemalja članica koje zadržavaju svoju punu suverenost.“ Saradnja između država članica u oblasti ekonomije, nauke, kulture, diplomatsko-političkih odnosa je definisana takođe ovim Ugovorom. I bez obzira da li je neka zemlja superiornija u pogledu ekonomije i vojne uprave, ukoliko se oko dogovora ne slože sve zemlje, njen zahtjev ne može da prođe.

Razlozi „za i protiv“ ulaska u NATO su brojni. Ipak, bez obzira na razloge protiv, svjestan sam da je nama neophodno učlanjenje ako želimo napredovati. Ne možemo biti okrenuti samo sami sebi jer onda nema inovacija i novih rješenja na stalno prispjele probleme. Vrijeme je da dođemo do novih rješenja da bi i mi kroz pravilne izbore i prilagođavanjem na njihove posljedice mogli dokazati koliko vrijedimo. Vrijeme je da se dokaže da sami možemo kreirati bolju politiku, jaču vojsku, reformisati i oformiti bolji sistem obrazovanja. Sve mi to možemo, a načina ima dosta. Jednostavno, ako želimo da se to dogodi, što prije treba da uđemo u NATO jer nam se time poklanja ulaznica za veliki broj svjetskih skupova i organizacija o kojima mi, građani, možda čak i nijesmo dovoljno obaviješteni. Sa druge strane, konačno bi imali priliku da se čuje i naš glas. Drugi bi možda tako shvatili da i kod nas ima perspektive za napredovanje. Možda ni mi to ne znamo u potpunosti, pa prije nego to pokažemo drugima treba sami to da uokvirimo. Na planu međunarodne promocije Crne Gore mnogo bi bolje bilo kada bi se ime naše zemlje pojavljivalo na skupovima, glasanjima, svim onim mehanizmima koji su nam se nekad činili tako nedostižni. Kao što sam ja svjestan toga, mislim da su i ostali sugrađani, samo je problem kada će to osvijestiti i kada će biti spremni to da i artikulišu. Svi očekuju promjene, ali se nadaju da ih neće osjetiti. A to je nemoguće jer svaka promjena iziskuje stresove i utiče na život. Zato je i promjena!